

«ابوحمره ثمالی» چه کسی بود؟

۱۸ تیر ۱۳۹۴ ساعت ۱۷:۴۵

ابوحمره از کسانی است روایاتش به فراوانی مورد توجه آنان قرار دارد

با پایان یافتن شب‌های نورانی قدر، ماه مبارک رمضان نیز به پایان نزدیک می‌شود و فرصت اندکی برای نجوای «إِلَهِي لَا تُؤَدِّبُنِي بِعُقُوبَتِكَ وَ لَا تَمَكِّرْ بِي فِي حِيلَتِكَ...» باقی مانده است.

دعایی که در مشهورترین کتاب ادعیه شیخ طوسی یعنی «مصباح المتعبد» آمده و نقل شده است امام زین‌العابدین(ع) در ماه رمضان پس از اقامه نماز شب و هنگام فرا رسیدن، این دعا را قرائت می‌کردند. این دعا به روایت شیخ ابومحمد هارون بن موسی تلعبیری به اسنادش از حسن بن محبوب زراد از «ابوحمره ثمالی» از امام سجاد(ع) باقی است. ابوحمره ثمالی کیست؟ برپایه این گزارش، در جلد نخست دانشنامه امام رضا(ع) آمده است: ابوحمره ثابت بن ابی صفیه (دینار)، از شخصیت‌های برجسته و مورد احترام شیعه، به حکم انتسابش به تیره ثماله یا اسکان در منطقه ثماله، به لقب «ثمالی» معروف شده و مورد مدح امام رضا(ع) قرار گرفته است. برابر قول مشهور، وی از اصحاب و روایات چهار تن از معصومان، امام سجاد، امام باقر، امام صادق و امام کاظم(ع) بود. او امام رضا (ع) را درک نکرد و طبعاً راوی حدیثی از آن حضرت نیست، اما به اعتبار موقعیتی که در عالم تشیع داشته، مورد مدح و تمجید آن حضرت قرار گرفته و این ستایش در بسیاری از کتب رجال شیعه انعکاس یافته است. امام رضا(ع) درباره او فرموده‌اند: ابوحمره در زمان خویش مثل سلمان یا لقمان در زمان خود بود، بدان سبب که به چهار تن از ما، یعنی علی بن حسین، محمد بن علی، جعفر بن محمد و در برهه‌ای موسی بن جعفر خدمت کرده و با چهار تن از ما رفت و آمد داشته است. نقل ۱۰۷ حدیث توسط ابوحمره ثمالی اندکی تأمل درباره دو شخصیت پیش گفته که ابوحمره به آنان تشبیه شده، عظمت وی را بیش از پیش آشکار می‌سازد. پیامبر(ص) «سلمان» را به اعتبار جلالت و والایی‌اش از اهل بیت خود دانسته بود و لقمان نیز به حکمت و دانایی شهره تاریخ است، به گونه‌ای که نبی مکرم اسلام(ص) خود را بدو تشبیه می‌کند. بنابراین، سخن امام نشان از کمال و حکمت ابوحمره دارد. به‌رغم این مکان و بزرگی ابوحمره، از زندگی‌نامه وی اطلاع چندانی در دست نیست و منابع تاریخی و حدیثی از زندگی، و ولادت، رشد، خاندان و نیز فعالیت‌های مذهبی و اجتماعی‌اش سخن در خوری ارائه نمی‌کنند. البته آورده‌اند وی کوفی، از موالی مهلب، از دی و از راویان بزرگ است که در سلسله ۱۰۷ حدیث قرار دارد. یعقوبی نیز او را از فقهای عهد ابوالعباس سفاح (خلافت ۱۳۶-۱۳۲ق) معرفی می‌کند. اعتبار ابوحمره نزد اهل تسنن با اینکه اهل سنت کمتر از روایان شیعی نقل روایت می‌کنند، به ویژه آنگاه که مورد توجه خاص این مذهب باشد، ابوحمره از کسانی است روایاتش به فراوانی مورد توجه آنان قرار دارد، چنانکه ابن عساکر در جاهای مختلف و ابن کثیر در موارد بسیار با اخبار و روایاتش استناد جسته‌اند و ابوالفرج

اصفهانى نيز در الأغانى روايات فراوانى از او دارد. در ميان رجاليون شيعه نيز ابوحمزه مورد ستايش و تعديل واقع شده است و نجاشى او را از افراد ثقه مى‌داند. در بيان مقام وي، حتى كرامتى برايش ذكر كرده و گفته‌اند كه او دعائى آموخته از امام سجاد(ع) را بر دست شكسته فرزندش خواند كه به يكباره خوب شد، به گونه‌اى كه يحيى بن عبدالله شكسته‌بند نتوانست تشخيص دهد كدام دست او شكسته بود. (بحار الانوار، ج ۹۲، ص ۲۳۰) منبع: ايسنا

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۳۰۹۲۱/كسى-شمالى-ابوحمزه/>